MIJLOACELE DE ECHIVALARE A UNITĂȚILOR FRAZEOLOGICE TOPONIMICE

Maria BUCILĂ,

studentă, anul III, Facultatea de Litere

bucila606@gmail.com

Toponimia reprezintă o ramură fascinantă a lingvisticii și a studiului culturii, concentrându-se pe numele de locuri și semnificațiile acestora. În cadrul acestei discipline, întâlnim adesea unități frazeologice toponimice, grupări de cuvinte care poartă în ele istorie, tradiție și sensuri profunde legate de locurile pe care le desemnează. Cu toate acestea, transpunerea și echivalarea acestor unități în alte limbi și contexte culturale reprezintă adesea un proces complex și subtil, care necesită sensibilitate lingvistică și culturală. În acest articol, ne propunem să explorăm mijloacele de echivalare a unităților frazeologice toponimice, analizând modurile în care acestea contribuie la înțelegerea mai profundă a sensului și a profunzimii locurilor din diverse perspective lingvistice și culturale.

Fraseologismele sunt expresii fixe sau semi-fixe care sunt utilizate în limbajul cotidian și care au o semnificație ce nu poate fi dedusă întotdeauna din sensul literal al cuvintelor componente. Acestea sunt adesea metaforice și reflectă particularități culturale, fiind un element important în studiul limbilor și traducerilor. Charles Bally a fost unul dintre primii care a folosit termenul „frazeologie” în sens lingvistic, referindu-se la grupuri de cuvinte în care fiecare element își pierde parțial sau total sensul individual, conferind grupului un sens aparte [1]. De asemenea, lingviști precum V. V. Vinogradov și E. D. Polivanov au contribuit la stabilirea frazeologiei ca disciplină distinctă în lingvistică [2], [3].

Expresiile frazeologice toponimice în limba franceză sunt bogate în istorie, tradiție și semnificație culturală. Acestea sunt grupări de cuvinte care exprimă sensuri profunde legate de locurile geografice sau de caracteristicile acestora. Caracteristicile expresiilor frazeologice toponimice în limba franceză includ: *istorie și tradiție* - multe expresii frazeologice toponimice au o istorie bogată și sunt legate de evenimente istorice, legende sau tradiții locale. Acestea poartă în ele nu doar un nume de loc, ci și povestea acestuia.; semnificație culturală - expresiile frazeologice toponimice sunt adesea încărcate de semnificații culturale profunde, reflectând valori, credințe și tradiții specifice regiunii sau localității respective.; *legătura cu elementele naturale sau geografice* - mulți termeni toponimici francezi sunt legați de caracteristicile naturale sau geografice ale locului, precum munți, râuri, păduri sau forme de relief specifice. ; *evoluție lingvistică* - expresiile frazeologice toponimice au evoluat de-a lungul timpului, reflectând schimbările lingvistice și culturale din regiunile respective. Unele dintre aceste expresii pot avea origini în limbi mai vechi sau pot fi influențate de limbi străine. ; *diversitate regională* - limba franceză este bogată în dialecte și variante regionale, ceea ce se reflectă și în expresiile frazeologice toponimice. Astfel, un nume de loc sau o expresie frazeolo-

gică poate avea variante diferite în funcție de regiunea geografică în care este folosită.; *conexiuni cu mitologia sau legende locale* - unele expresii frazeologice toponimice din limba franceză sunt legate de mituri sau legende locale, reflectând imaginația și cultura populației din acea zonă. În ansamblu, expresiile frazeologice toponimice în limba franceză sunt o parte importantă a patrimoniului lingvistic și cultural al Franței și al altor țări vorbitoare de limbă franceză, oferind o fereastră fascinantă către istoria, tradițiile și identitatea culturală a diferitelor regiuni. Mijloacele de echivalare a acestor unități sunt esențiale pentru înțelegerea lor corectă și pentru transpunerea lor în alte limbi sau contexte culturale. În continuare, vom explora câteva dintre aceste mijloace și modurile în care contribuie la înțelegerea mai profundă a locurilor.

Unele unități frazeologice toponimice au semnificații culturale profunde în limba și cultura de origine și pot fi dificil de transpus în alte limbi fără a pierde din subtilități. În aceste cazuri, este important să se facă o transpunere care să păstreze cât mai mult din esența culturală a locului. Astfel de unități frazeologice toponimice pot fi *adaptate* în alte limbi pentru a se potrivi mai bine specificului limbii țintă. De exemplu: *C'est Byzance ! - Asta-i Moldova !.*

O serie de unități frazeologice toponimice pot fi traduse *literal* sau prin *calchiere* în limba română, păstrându-se astfel sensul lor inițial. De exemplu, expresia *avoir un oncle d'Amérique* este tradusă în română *a avea un unchi din America* (a beneficia de asistență financiară din partea unei rude îndepărtate) este un exemplu de traducere care păstrează structura și semnificația unității frazeologice, fără a necesita adaptări suplimentare. Această tehnică este eficientă pentru exprimarea precisă a numelui locului fără a pierde din semnificația inițială.

Expresia *les trompettes de Jéricho* este folosită în limba franceză ca o metaforă pentru o acțiune sau o strategie care pare ineficientă sau improbabilă, dar care, în cele din urmă, se dovedește a fi de mare eficacitate sau are un impact puternic. Astfel, *les trompettes de Jéricho* este o expresie folosită pentru a sublinia puterea credinței, a perseverenței și a creativității în fața dificultăților, sugerând că uneori soluțiile surprinzătoare sau neașteptate pot fi cele care duc la succes sau la înlăturarea obstacolelor și este tradusă în limba română prin *echivalență: trompetele de la Ierihon.* Prin echivalență sunt traduse și următoarele expresii: *À la mode de Bretagne - A patra roată de la căruță* ; *Bâtir des châteaux en Espagne - A zbura cu capul în nori ; Tomber comme à Gravelotte - A turna cu găleata* ; *L'œil de Moscou - A fi numai ochi și urechi.*

În concluzie, mijloacele de echivalare a unităților frazeologice toponimice sunt variate și necesită atenție și sensibilitate culturală pentru a transmite corect sensul și profunzimea locurilor în diverse contexte lingvistice și culturale. Aceste mijloace contribuie la bogăția și diversitatea studiului toponimiei și la înțelegerea mai profundă a legăturii dintre limbă, cultură și spațiul geografic.

Referințe:

1. BALLY, Charles. *Linguistique générale et linguistique française*. Berne: A. Francke, 1932, 172 p.
2. VINOGRADOV, V. V. *Osnovy frazeologii*. Moscova: Izdatel'stvo Akademii Nauk SSSR, 1947, 212 p.

3. POLIVANOV, E. D. La perception des sons d'une langue étrangère. In *Travaux du Cercle Linguistique de Prague*, 1931, pp.45-52.
4. GUIRAUD, Pierre. *Les locutions françaises*. Presses Universitaires de France, 1973, 122 p.
5. BALLY Charles. *Traité de stylistique française*. Paris: Librairie C. Klincksieck, vol. I, 1951, 322 p.

Recomandat
***Angela GRĂDINARU**, dr., conf. univ.*